ขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนชุมชน

ชุมชน
- ตั้งตัวแทนชุมชนโดยทำเป็นหนังสือ
- ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
- ณ กรมวิชาการเกษตร หรือสำนักงานเกษตร และสหกรณ์จังหวัด

กลุ่มบุคคล
- มีสัญชาติไทย
- บรรลุนิติภาวะ ตั้งถิ่นฐานสืบทอดวัฒนธรรมไม่น้อยกว่า 10 ปี
- อนุรักษ์/พัฒนาพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

พนักงานเจ้าหน้าที่
ตรวจสอบคำขอเอกสารหลักฐานและรายละเอียด ภายใน 15 วัน

ถูกต้อง / ไม่ถูกต้อง

พนักงานเจ้าหน้าที่
- สั่งรับคำขอ
- เสนอคำขอพร้อมความเห็นเบื้องต้น

พนักงานเจ้าหน้าที่
- แจ้งผู้ยื่นคำขอเพิ่มเติมข้อมูลให้ครบถ้วน ภายใน 15 วัน

แก้ไข / ไม่แก้ไข

ดำเนินการให้ถูกต้อง ภายใน 15 วัน

พนักงานเจ้าหน้าที่
- สั่งไม่รับคำขอ
- แจ้งสิทธิอุทธรณ์ ภายใน 15 วัน

ผู้ว่าราชการจังหวัด
- พิจารณา

ไม่เห็นชอบ / เห็นชอบ

ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ออกหนังสือ คพ.4

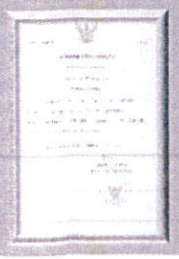

พนักงานเจ้าหน้าที่
- แจ้งการไม่รับขึ้นทะเบียน ภายใน 15 วัน

การขึ้นทะเบียนชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างไร

- ชุมชนสามารถขอรับเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืชได้
- ชุมชนสามารถยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ซึ่งชุมชนจะมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย ผลิต ขาย ส่งออกพืช หรือจำหน่ายด้วยประการใด ซึ่งส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นดังกล่าว

กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900
โทรศัพท์/โทรสาร 0 2940 7214

http://www.doa.go.th/pvp/

กรมวิชาการเกษตร

กองทุน คุ้มครองพันธุ์พืช

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

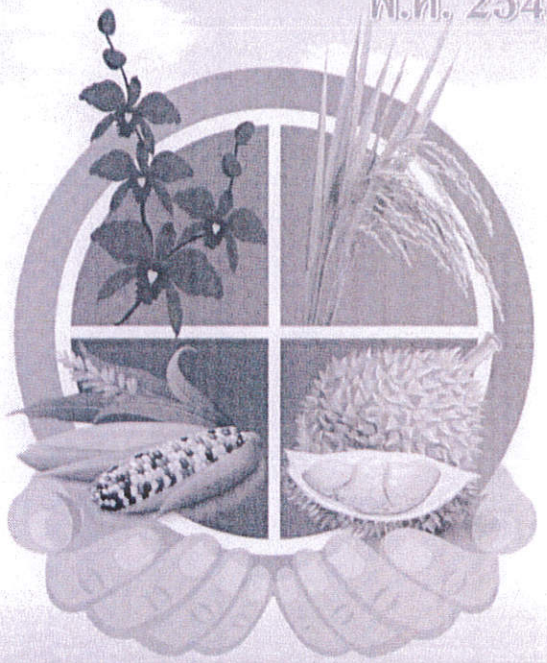

"กองทุนร่วมใจ
อนุรักษ์พันธุ์พืชไว้ให้ชุมชน"

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช
กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืชจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 มาตรา 54 เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการช่วยเหลือ และอุดหนุนกิจการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช

การกิจหลัก

1) บริหารงานกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช ว่าด้วยการบริหารกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
2) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางการดำเนินงานของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช เพื่อให้ชุมชนตระหนักและมีองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ และหวงแหนทรัพยากรของชาติ ตลอดจนการวิจัย และพัฒนาพันธุ์พืชในชุมชน
3) พัฒนาศักยภาพในการวิจัย และพัฒนาพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
4) บริหารจัดการกองทุนให้เป็นทุนหมุนเวียน เพื่อช่วยเหลือ และอุดหนุนกิจการของชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และพัฒนาพันธุ์พืช

คณะกรรมการกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

คณะกรรมการกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน และบุคคลอื่นซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) เสนอแนวทาง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายเงินกองทุนตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย
2) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีขอจัดสรร ขอเงินช่วยเหลือหรือขอเงินอุดหนุนของกองทุน พิจารณาจัดสรร และอนุมัติคำขอโครงการของชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาขอรับการส่งเสริม และช่วยเหลือด้านการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์พืชในชุมชน

ทรัพย์สินของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

1) เงินรายได้จากข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ตามมาตรา 52
2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืช
3) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
4) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
5) ดอกผลและผลประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากกองทุน

การใช้จ่ายเงินของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

1) ช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช
2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เพื่ออุดหนุนการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชน
3) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน โดยระเบียบที่คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

การขอรับเงินช่วยเหลือเพื่อการอนุรักษ์ วิจัย และพัฒนาพันธุ์พืชในชุมชน

กิจกรรมที่จะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุน จะต้องเป็นกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้เพื่ออุดหนุนการอนุรักษ์การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชน ทั้งนี้ ชุมชนดังกล่าวต้องขึ้นทะเบียนชุมชน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 (มาตรา 44)

บุคคลจะร่วมกันขอขึ้นทะเบียนชุมชนได้ จะต้องเป็นกลุ่มของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานและสืบทอดวัฒนธรรมร่วมกันมาโดยต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 10 ปี และเป็นผู้ร่วมกันอนุรักษ์ หรือพัฒนาพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น **(พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น คือ พันธุ์พืชที่มีอยู่เฉพาะในชุมชนใดชุมชนหนึ่งภายในราชอาณาจักรไทย โดยต้องได้รับการจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น)**

คุณสมบัติของพันธุ์พืชที่จะขอจดทะเบียน
เป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

- เป็นพันธุ์พืชที่มีอยู่เฉพาะในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง ภายในราชอาณาจักรเท่านั้น
- เป็นพันธุ์พืชที่ไม่เคยจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่

คุณสมบัติของชุมชน
ที่สามารถขึ้นทะเบียนเป็นชุมชน

- เป็นกลุ่มบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะที่ตั้งถิ่นฐานและสืบทอดระบบวัฒนธรรมร่วมกันมาโดยต่อเนื่อง
- ร่วมกันอนุรักษ์ หรือพัฒนาพันธุ์พืชที่มีคุณสมบัติของพันธุ์พืชที่สามารถนำมาจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นได้

สิทธิชุมชนที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

1) ปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย ส่วนขยายพันธุ์
2) การผลิตส่วนขยายพันธุ์
3) การขายส่วนขยายพันธุ์
4) การส่งออกนอกราชอาณาจักรส่วนขยายพันธุ์

ข้อยกเว้นสิทธิ

จากการกระทำเกี่ยวกับพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นที่รับความคุ้มครองโดย

1) ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นส่วนขยายพันธุ์
2) ทำโดยสุจริต
3) การปลูกหรือขยายพันธุ์ส่วนขยายพันธุ์ที่ตนเองเป็นผู้ผลิต (ไม่เกิน 3 เท่า กรณีรัฐมนตรีประกาศเป็นพืชส่งเสริม)
4) ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ

1) จัดสรรให้ผู้อนุรักษ์หรือพัฒนาร้อยละยี่สิบ
2) จัดสรรเป็นรายได้ร่วมกันของชุมชนร้อยละหกสิบ
3) จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ที่เป็นผู้ทำนิติกรรมร้อยละยี่สิบ

ระยะเวลาของการครองสิทธิ

1) 12 ปี สำหรับพืชที่ให้ผลผลิตหลังปลูกไม่เกิน 2 ปี
2) 17 ปี สำหรับพืชที่ให้ผลผลิตหลังปลูกเกินกว่า 2 ปี
3) 27 ปี สำหรับพืชที่ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้และให้ผลผลิตหลังปลูกเกิน 2 ปี

ระยะเวลาในการครองสิทธิอาจขยายเวลาต่อได้คราวละสิบปี หากอธิบดีเห็นว่าพันธุ์พืชและชุมชนยังคงประกอบด้วยลักษณะ

1) เป็นพันธุ์พืชที่มีอยู่เฉพาะในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งภายในราชอาณาจักรเท่านั้น
2) เป็นพันธุ์พืชที่ไม่เคยจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่
3) เป็นพันธุ์พืชที่กลุ่มบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วที่ตั้งถิ่นฐานและสืบทอดระบบวัฒนธรรมร่วมกันอนุรักษ์หรือพัฒนาพันธุ์พืช ตามข้อ 1 และ 2
4) เป็นพันธุ์พืชมีอยู่เฉพาะในท้องที่ใดและชุมชนเป็นผู้อนุรักษ์ หรือพัฒนาพันธุ์พืชดังกล่าวแต่ผู้เดียว

กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
50 ถนนพหลโยธิน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900
โทรศัพท์/โทรสาร 0 2940 7214

http://www.doa.go.th/pvp/

คู่มือการยื่นจดทะเบียน พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

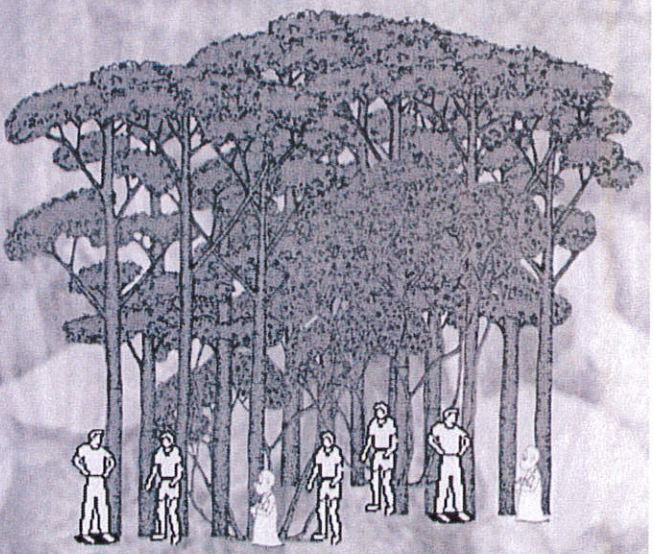

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

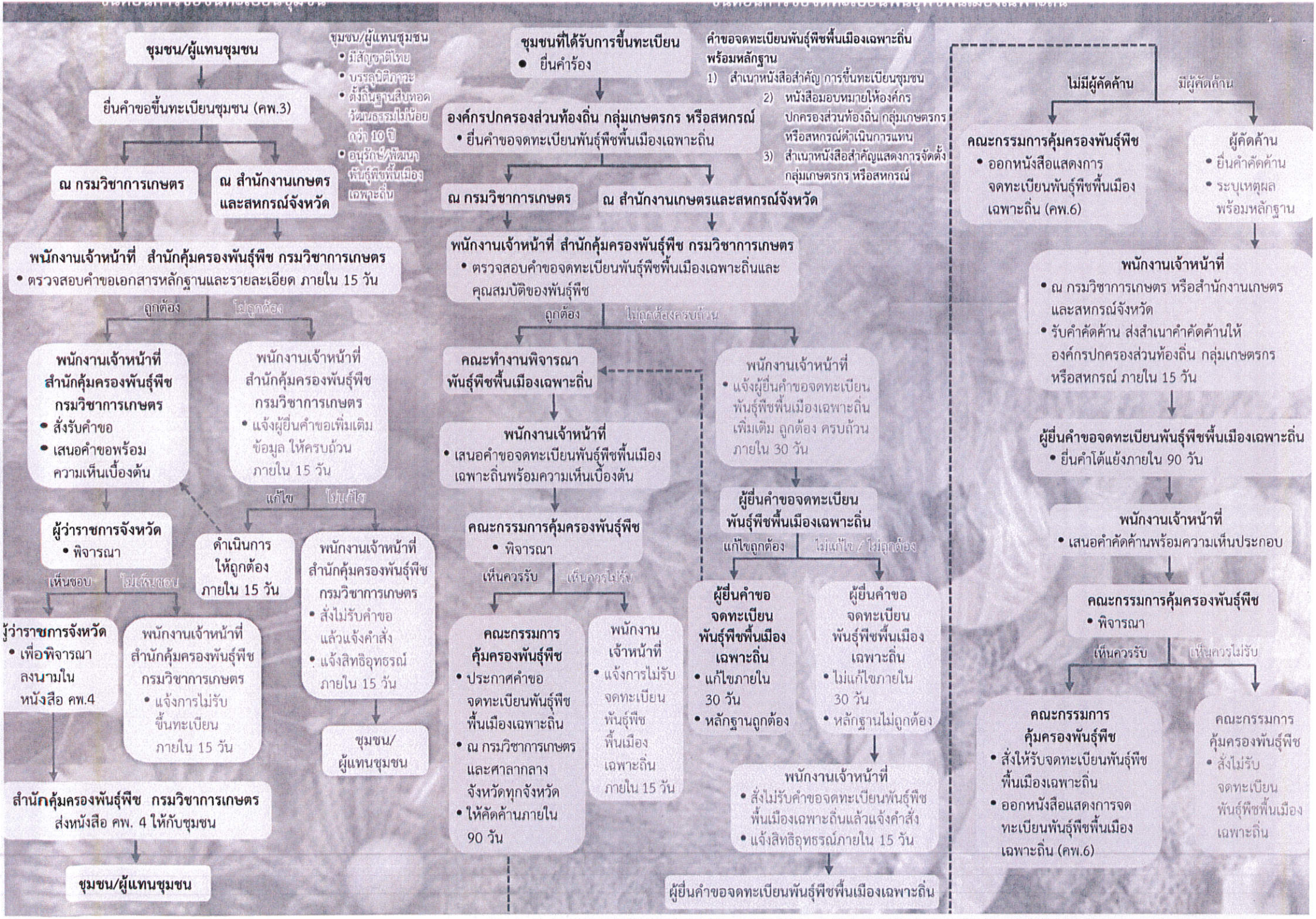
ชุมชน/ผู้แทนชุมชน
ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนชุมชน (คพ.3)
ชุมชน/ผู้แทนชุมชน
• มีสัญชาติไทย
• บรรลุนิติภาวะ
• ตั้งถิ่นฐานสืบทอดวัฒนธรรมไม่น้อยกว่า 10 ปี
• อนุรักษ์/พัฒนาพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
ณ กรมวิชาการเกษตร
ณ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
พนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
• ตรวจสอบคำขอเอกสารหลักฐานและรายละเอียด ภายใน 15 วัน
ถูกต้อง
ไม่ถูกต้อง
พนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
• สั่งรับคำขอ
• เสนอคำขอพร้อมความเห็นเบื้องต้น
พนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
• แจ้งผู้ยื่นคำขอเพิ่มเติมข้อมูล ให้ครบถ้วน ภายใน 15 วัน
แก้ไข
ไม่แก้ไข
ผู้ว่าราชการจังหวัด
• พิจารณา
ดำเนินการให้ถูกต้อง ภายใน 15 วัน
พนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
• สั่งไม่รับคำขอแล้วแจ้งคำสั่ง
• แจ้งสิทธิอุทธรณ์ ภายใน 15 วัน
เห็นชอบ
ไม่เห็นชอบ
ผู้ว่าราชการจังหวัด
• เพื่อพิจารณาลงนามในหนังสือ คพ.4
พนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
• แจ้งการไม่รับขึ้นทะเบียน ภายใน 15 วัน
ชุมชน/ผู้แทนชุมชน
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
ส่งหนังสือ คพ. 4 ให้กับชุมชน
ชุมชน/ผู้แทนชุมชน
ชุมชนที่ได้รับการขึ้นทะเบียน
• ยื่นคำร้อง
คำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พร้อมหลักฐาน
1) สำเนาหนังสือสำคัญ การขึ้นทะเบียนชุมชน
2) หนังสือมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์ดำเนินการแทน
3) สำเนาหนังสือสำคัญแสดงการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์
• ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
ณ กรมวิชาการเกษตร
ณ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
พนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
• ตรวจสอบคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นและคุณสมบัติของพันธุ์พืช
ถูกต้อง
ไม่ถูกต้องครบถ้วน
คณะทำงานพิจารณาพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
พนักงานเจ้าหน้าที่
• เสนอคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นพร้อมความเห็นเบื้องต้น
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
• พิจารณา
เห็นควรรับ
เห็นควรไม่รับ
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
• ประกาศคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
• ณ กรมวิชาการเกษตร และศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด
• ให้คัดค้านภายใน 90 วัน
พนักงานเจ้าหน้าที่
• แจ้งการไม่รับจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ภายใน 15 วัน
พนักงานเจ้าหน้าที่
• แจ้งผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นเพิ่มเติม ถูกต้อง ครบถ้วน ภายใน 30 วัน
ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
แก้ไขถูกต้อง
ไม่แก้ไข / ไม่ถูกต้อง
ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
• แก้ไขภายใน 30 วัน
• หลักฐานถูกต้อง
ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
• ไม่แก้ไขภายใน 30 วัน
• หลักฐานไม่ถูกต้อง
พนักงานเจ้าหน้าที่
• สั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นแล้วแจ้งคำสั่ง
• แจ้งสิทธิอุทธรณ์ภายใน 15 วัน
ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
ไม่มีผู้คัดค้าน
มีผู้คัดค้าน
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
• ออกหนังสือแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น (คพ.6)
ผู้คัดค้าน
• ยื่นคำคัดค้าน
• ระบุเหตุผลพร้อมหลักฐาน
พนักงานเจ้าหน้าที่
• ณ กรมวิชาการเกษตร หรือสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
• รับคำคัดค้าน ส่งสำเนาคำคัดค้านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์ ภายใน 15 วัน
ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
• ยื่นคำโต้แย้งภายใน 90 วัน
พนักงานเจ้าหน้าที่
• เสนอคำคัดค้านพร้อมความเห็นประกอบ
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
• พิจารณา
เห็นควรรับ
เห็นควรไม่รับ
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
• สั่งให้รับจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
• ออกหนังสือแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น (คพ.6)
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
• สั่งไม่รับจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืชจัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 มาตรา 54 เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการช่วยเหลือ และอุดหนุนกิจการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช

ทรัพย์สินของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

1) เงินรายได้จากข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ ตามมาตรา 52
2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืช
3) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
4) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
5) ดอกผล และผลประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากกองทุน

การใช้จ่ายเงินของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

1) ช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช
2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เพื่ออุดหนุนการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชน
3) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ตามระเบียบที่คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

"พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า คนไทยทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน"

.... การคุ้มครองพันธุ์พืชดังกล่าวจึงเป็นการคุ้มครองสมบัติของชาติ เพราะเป็นพันธุ์พืชที่มีอยู่แล้วทั่วไปและมีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย และเป็นการคุ้มครองในรูปแบบของการแบ่งปันผลประโยชน์กลับคืนสู่รัฐ ไม่ได้ให้ใครคนใดคนหนึ่ง โดยรัฐจะนำเงินส่วนนั้นเข้ากองทุน เพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือ และอุดหนุนกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช เพื่อประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป....

ดาวน์โหลด กฎ ระเบียบ และเอกสารการขออนุญาต ได้ที่ http://www.doa.go.th/pvp/

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช ตึกโกษากร ชั้น 2
กรมวิชาการเกษตร
(ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2940-7214
http://www.doa.go.th/pvp/

การคุ้มครอง
พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 มาตรา 52 และมาตรา 53

ศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุงพันธุ์
โดยใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่าอย่างยั่งยืน

ลักษณะการคุ้มครองตามกฎหมาย

พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่าจะได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติในฐานะที่เป็นทรัพยากรของประเทศ ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ทั่วไปได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นการนำไปใช้ในการศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุงพันธุ์เพื่อประโยชน์ในเชิงการค้า จะต้องขออนุญาตและจัดทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยนำรายได้จากการแบ่งปันผลประโยชน์เข้าสู่กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป

หมายถึง

พันธุ์พืชที่กำเนิดภายในประเทศหรือมีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย และให้หมายความรวมถึงพันธุ์พืชที่ไม่ใช่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า

พันธุ์พืชป่า

หมายถึง

พันธุ์พืชที่มีหรือเคยมีอยู่ในประเทศตามสภาพธรรมชาติและยังมิได้นำมาใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลาย

บุคคล/หน่วยงานใดที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า เพื่อนำมาใช้ในการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืช ให้ปฏิบัติดังนี้

1. กรณีมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในทางการค้า (มาตรา 52)

จะต้องดำเนินการขออนุญาตจากกรมวิชาการเกษตร และเจรจาจัดทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยรัฐจะนำเงินรายได้ตามข้อตกลงส่งเข้ากองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช เพื่อใช้จ่ายในการช่วยเหลือและอุดหนุนการอนุรักษ์ วิจัย และพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชนที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

บทกำหนดโทษ : ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ขออนุญาต
- หน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ/เอกชน
- เกษตรกร/ประชาชน/นักปรับปรุงพันธุ์ที่ทำการศึกษา ทดลอง วิจัย หรือปรับปรุงพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า โดยมีวัตถุประสงค์ทางการค้า

1.ยื่นคำขอ

2.อนุญาต

3.ทำข้อตกลง

ผู้อนุญาต

กรมวิชาการเกษตร
- รวบรวม จัดเก็บ บันทึกข้อมูล
- ติดตามความก้าวหน้าการใช้ประโยชน์
- กำกับ ดูแลให้เป็นไปตามข้อตกลงฯ

เงินรายได้จากข้อตกลง

กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

ช่วยเหลือ และอุดหนุนกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์การวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช

2. กรณีไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้า (มาตรา 53)

จะต้องดำเนินการแจ้งรายละเอียดการเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุกรรมพืช เป็นหนังสือ เอกสารโครงการศึกษาวิจัย ต่อกรมวิชาการเกษตร และเมื่อสิ้นสุดการศึกษา วิจัย อาจส่งผลการวิจัยให้กรมวิชาการเกษตร เพื่อจักได้เผยแพร่ต่อสาธารณชน อันจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

ผู้แจ้ง
- หน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ/เอกชน
- เกษตรกร/ประชาชน/นักปรับปรุงพันธุ์ที่ทำการศึกษา ทดลอง วิจัย หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า โดยมิได้มีวัตถุประสงค์ทางการค้า

1.ยื่นแบบแจ้งรายละเอียด

2.ออกหนังสือตอบรับ

ผู้รับแจ้ง

กรมวิชาการเกษตร
- รวบรวม บันทึกข้อมูล
- ติดตามความก้าวหน้าการใช้ประโยชน์
- จัดทำฐานข้อมูล

เป้าหมาย

ปกป้อง คุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรมพืชของประเทศให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ